

Eitillstad

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjon foregår i et vekselspill mellom å motta og tolke et budskap og å selv være avsender av et budskap.

Å få varierte og rike erfaringer er avgjørende for å forstå begreper.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal kunne uttrykke følelser, behov og ønsker gjennom kroppsspråk, mimikk og ord.</p> <p>Barna skal bli kjent med bøker, rim og regler, sanger og bilder.</p> <p>Barna skal møte tekst, skriftlige og muntlige fortellinger og ordbilder.</p> <p>Barna skal møte voksne som setter ord på sine handlinger.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal kunne uttrykke følelser, behov og ønsker gjennom nonverbal og verbal kommunikasjon.</p> <p>Barna skal gjenkjenne og kunne gjengi enkle fortellinger og eventyr, sanger, rim og regler.</p> <p>Barna skal tilegne seg lekekompetanse sammen med andre barn og voksne.</p> <p>Barna skal kjenne igjen navnet sitt som ordbilde.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal kunne uttrykke følelser og begrunne hvorfor.</p> <p>Barna skal gjennom lek og aktiviteter erfare godt samspill basert på god kommunikasjon.</p> <p>Barna skal kunne føre samtaler over tid og gjenopta samtaler.</p> <p>Barna skal kunne lytte, observere og gi respons i gjensidig samhandling.</p> <p>Barna skal kunne løse konflikter verbalt.</p>
<p><u>Tiltak</u> Være lydhøre for barnas ulike språk (verbalt og nonverbalt). Ta alle uttrykksmåter på alvor.</p> <p>Faste samlingsstunder med eventyr, musikk og dans.</p> <p>Bruk av konkrete, bilder og musikk for å formidle eventyr/fortellinger.</p> <p>Bruke bilder og ord sammen.</p> <p>Være tilstedeværende i samhandling med barna.</p> <p>Sette ord på handlinger sammen med barna.</p>	<p><u>Tiltak</u> Være lydhøre for barnas ulike språk (verbalt og nonverbalt). Ta alle uttrykksmåter på alvor.</p> <p>Faste samlingsstunder med eventyr, musikk og dans.</p> <p>Bruk av konkrete, bilder og musikk for å formidle eventyr/fortellinger.</p> <p>Legge til rette for rollelek basert på barnas interesser.</p> <p>Være aktiv i lek med barna. Gi støtte og bidra til utvikling.</p> <p>Alfabetet henger tilgjengelig på avdeling.</p>	<p><u>Tiltak</u> Være lydhøre for barnas ulike språk (verbalt og nonverbalt). Ta alle uttrykksmåter på alvor.</p> <p>Faste samlingsstunder med eventyr, musikk og dans.</p> <p>Bruk av konkrete, bilder og musikk for å formidle eventyr/fortellinger.</p> <p>Være aktiv i lek med barna. Gi støtte og bidra til utvikling.</p> <p>Grupper med få barn, gjennomføre ulike språkleker/spill/rollelek.</p> <p>Bruke temabøker og bøker med tekst og støttende bilder.</p> <p>Aktive voksne i samtaler med barna.</p>

Eitillstad

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseinntykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder.

Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har betydning for utvikling av sosial kompetanse.

Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal oppleve kroppslig mestring.</p> <p>Barna skal etablere rutiner for håndhygiene.</p> <p>Barna skal få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider.</p> <p>Barna skal bli bevisst kroppen sin og få kjennskap til grensesetting for egen og andres kropp.</p> <p>Barna skal oppfordres til å kle av og på seg.</p> <p>Barna skal tilbys et variert og sunt kosthold.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få motoriske utfordringer.</p> <p>Barna skal få kunnskap om menneskekroppen (empati, følelsesuttrykk osv.).</p> <p>Barna skal utvikle en selvstendighet ved påkledning, dobesøk og måltider.</p> <p>Barna skal få kjennskap til ulike matvarer.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna vil være selvstendig ved dobesøk, måltid og påkledning.</p> <p>Barna skal utvikle forståelse og respekt for egen og andres kropp, og at vi alle er forskjellige.</p> <p>Barna skal få muligheten til å utvikle grunnleggende ferdigheter innenfor ulike fysiske aktiviteter (ski, skøyter, klatre osv.).</p> <p>Barna skal få forståelse og betydning av gode vaner og sunt kosthold.</p>
<p><u>Tiltak</u> Gi barna motoriske utfordringer både ute og inne (klatring, balanse, koordinasjon).</p> <p>Vaske hender før måltid, etter bleieskift og ellers ved behov.</p> <p>Faste turdager i nærmiljøet.</p> <p>Legge tilrette for daglig utelek året rundt.</p> <p>Sette av god tid til av- og påkledning og oppmuntrer barna til å prøve selv.</p> <p>Hjemmelaget varm lunsj flere dager i uka.</p>	<p><u>Tiltak</u> Gå lengre turer i nærmiljøet.</p> <p>Gi barna motoriske utfordringer både ute og inne (klatring, balanse, koordinasjon).</p> <p>Legge til rette for flere finmotoriske aktiviteter inne (perling, klipp og lim).</p> <p>Ha samtaler med barna om følelser og vennskap, og hjelpe barna å sette grenser i lek.</p> <p>Veilede barna under av- og påkledning og dobesøk.</p> <p>Barna smører sin egen mat ved bordet. Deltar i matforberedelser.</p>	<p><u>Tiltak</u> De eldste barna får hjelpe de yngre barna i garderobesituasjonen.</p> <p>Bli kjent med kroppens likheter og ulikheter gjennom både prosjektarbeid, samtaler og lek.</p> <p>Oppsøke steder som tilbyr barna ulike fysiske aktiviteter (f.eks. ski-/skøyteskole, skog osv.).</p> <p>Snakke om viktigheten av sunn og god mat for at kroppen skal fungere. Viser gjennom f.eks. prosjektarbeid og matlaging.</p>

BARNET
FØRST!

Eitillstad

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barna må få oppleve kunst og kultur, og selv få uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få kjennskap til ulike farger, uttrykk og teknikker.</p> <p>Barna skal få oppleve ulike materialer gjennom sansene: lukte, smake, se, lytte og kjenne på.</p> <p>Barna skal få møte barnekultur som er av og for barn.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få muligheten til å ta i bruk sin fantasi, kreative tenkning og skaperglede gjennom bruk av materialer og ulike teknikker.</p> <p>Barna oppmuntres til å delta aktivt i sang, dans og drama.</p> <p>Barna er med på å skape sin egen kultur.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få kjennskap til og kunnskap om ulike kunstuttrykk som f.eks. teater, museum, parker og gallerier.</p> <p>Barna skal få kjennskap til og kunnskap om eldre og nyere barnekultur og tradisjoner.</p>
<p><u>Tiltak</u> Gi barna opplevelser med ulike typer maling, materialer og redskaper.</p> <p>Legge til rette for aktiviteter som lar barna utforske salt/søtt, varmt/kaldt, høyt/lavt osv.</p> <p>Stille ut ting som barna har laget.</p>	<p><u>Tiltak</u> La barna delta i valg av materiale, farger og redskaper.</p> <p>La barna medvirke i planlegging av ulike kreative aktiviteter.</p> <p>Ta barnas spontanitet på alvor og spille videre på barnas kreative forslag.</p> <p>Unngå å sette grenser for barna i en kreativ prosess.</p>	<p><u>Tiltak</u> Oppsøke steder som viser ulike kreative uttrykk fra både eldre og nyere tid.</p> <p>La barna medvirke i planlegging av ulike kreative aktiviteter.</p> <p>Bruke IKT i barnehagen.</p>

Eitillstad

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI		
<p>Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter, dyr, landskap, årstider og vær. Barnet ska få en begynnende forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.</p>		
1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p>Prosessmål Barna skal få kjennskap til naturens dyr og insekter gjennom ulike sanser.</p> <p>Barna skal få oppleve glede og trivsel i all slags vær.</p> <p>Barna skal få delta i kildesortering.</p> <p>Barna skal få møte ulike former for konstruksjonsleker.</p>	<p>Prosessmål Barna skal få erfare naturen ved å dra på lengre turer der de kan møte både dyr og insekter.</p> <p>Barna skal lære seg å behandle naturen, insekter og dyr med respekt og varsomhet.</p> <p>Barna skal få kjennskap til kildesortering.</p> <p>Barna får være med å eksperimentere med fenomener i den fysiske verden.</p> <p>Gjennom leken og tilrettelagte aktiviteter skal barna få erfare hvordan teknikk brukes.</p>	<p>Prosessmål Barna skal få erfaring med og kunnskap om dyr og vekster og hvilken betydning de har for hverandre og hva det har av betydning for matproduksjon.</p> <p>Barna skal lære om naturvern og få kunnskap om hvorfor kildesortering er viktig.</p> <p>Barna skal få kjennskap til bruk av verktøy sammen med de voksne.</p>
<p>Tiltak Gå på tur til steder med mange dyr (Ekeberg gård, Kampen barnebondegård og skogen).</p> <p>Snakke med foreldre og barn om riktig klær og utstyr.</p> <p>Legge til rette for spennende aktiviteter til ulike værforhold.</p> <p>Sortere matavfall og restavfall etter måltid.</p> <p>Rydde etter oss i naturen.</p> <p>Sørge for å ha ulike typer byggeklosser tilgjengelig (duplo, magneter og andre byggesett).</p>	<p>Tiltak Gå på tur til steder med mange dyr (Ekeberg gård, Kampen barnebondegård og skogen).</p> <p>Snakke med barna både i samlingsstunder og ute i naturen om dyrenes verdi og funksjon i økosystemet.</p> <p>Kildesortere på avdelingen, og rydde etter oss i naturen.</p> <p>Ta med flasker, glass og metall til gjenvinningsstasjoner.</p> <p>Gjøre eksperimenter sammen med barna om f.eks. vann, vind, temperaturer osv.</p> <p>Legge til rette for større prosjekter som involverer ulike materialer og redskaper (bygging, snekring osv.).</p>	<p>Tiltak Gå på tur til steder med mange dyr (Ekeberg gård, Kampen barnebondegård og skogen).</p> <p>Reflektere sammen med barna både i samlingsstunder og ute i naturen om dyrenes verdi og funksjon i økosystemet.</p> <p>Kildesortere på avdelingen, og rydde etter oss i naturen.</p> <p>Ta med flasker, glass og metall til gjenvinningsstasjoner.</p> <p>Delta i større byggeprosjekter og lærer mer om ulike verktøys funksjoner.</p>

Eitillstad

ANTALL, ROM OG FORM

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form og er på jakt etter sammenhenger.

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal møte variert lekemateriale i ulike former, farger, størrelser og mønstre.</p> <p>Få en grunnleggende forståelse av kategorisering.</p> <p>Vise interesse for antall og telling i hverdagen.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal erfare ulike typer størrelser, former og måleenheter gjennom å sortere og sammenligne.</p> <p>Barna skal få muligheten til å orientere seg på huset.</p> <p>Barna ska få kjennskap til tallene 1-10.</p> <p>Barna skal høre noen matematiske begreper i hverdagen.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få kunnskap om tall og tallrekkefølge.</p> <p>Barna skal introduseres for matematiske begreper som avstand, vekt, volum og posisjoner.</p> <p>Barna skal få erfare å måle seg selv, hverandre og andre gjenstander med ulike typer måleenheter.</p> <p>Barna skal ha tilgang til terningspill og andre brettspill der de møter former, størrelser og tall (kortspill, Uno osv.).</p>
<p><u>Tiltak</u> Tilby et bredt utvalg av leker og puslespill.</p> <p>Barna deltar i ryddetid der leker skal sorteres.</p> <p>De voksne bruker telling og begreper i formell og uformell læring.</p>	<p><u>Tiltak</u> Tilby et bredt utvalg av konstruksjonsleker og puslespill.</p> <p>Barna tilbys muligheten til å bruke forskjellige rom i barnehagen.</p> <p>Tallrekken henger synlig på avdelingen og brukes aktivt i lek og samlinger.</p> <p>Voksne setter ord på matematiske begreper i barns lek og aktivitet.</p>	<p><u>Tiltak</u> Telle sammen med voksne i samlingsstunder, på turer osv.</p> <p>Barna får delta i blant annet matforberedelser.</p> <p>Voksne bruker matematiske begreper i hverdagen.</p> <p>Legge til rette for prosjektarbeid der måling og ulike måleredskaper blir tatt i bruk.</p> <p>Voksne deltar og veileder i spillaktiviteter.</p>

Eitillstad

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

I arbeidet med dette fagområdet skal barna få kjennskap til en flerkulturell verden der vi ser på mangfold som en ressurs. Å tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier er nødvendig for å omgås andre.

Voksne skal ha en ressursorientert holdning til mangfold. Vi legger vekt på å skape et miljø der alle viser toleranse og respekt for hverandre. Det er rom for ulikheter og det å skille seg ut. Vi samtaler om og undrer oss over etiske og filosofiske spørsmål sammen med barna, og er opptatt av å videreføre tradisjoner rundt høytidene.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få delta i tradisjonene knyttet til høytidene vi markerer.</p> <p>Barna skal begynne å mestre sosialt samspill, trøste, vente på tur og dele.</p> <p>Barna skal oppmuntres til å være nysgjerrige, undre seg og utforske.</p> <p>Barna skal kunne sette grenser for seg selv og respektere andres grenser.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal utvikle toleranse og interesse for hverandre og hverandres bakgrunn.</p> <p>Barna skal oppleve at hvert enkelt individ er like mye verdt.</p> <p>Barna skal erfare samfunnets grunnleggende normer, verdier og holdninger og tilegne seg disse.</p> <p>Barna ska få møte ulike kulturer og tradisjoner gjennom det som er representert i barnegruppen og personalet.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få mulighet til å reflektere over ulike meninger og religioner.</p> <p>Barna skal få innsikt i grunnleggende humanistiske verdier gjennom samspill med andre barn og voksne.</p> <p>Forstå forskjell på rett og galt å ha et ønske om å handle riktig.</p>
<p><u>Tiltak</u> Voksne tilpasser nivået på aktivitetene til barn under tre år.</p> <p>Voksne hjelper barna å sette ord på følelser.</p> <p>Voksne stiller åpne og undrende spørsmål.</p> <p>Voksne korrigerer negativ adferd og gir positiv oppmerksomhet når barna viser omsorg for hverandre.</p>	<p><u>Tiltak</u> Voksne behandler barna individuelt og rettferdig og tar like mye hensyn til alle.</p> <p>Bruke temasamlinger til å fokusere på ulike sosiale ferdigheter og følger opp dette i hverdagen.</p> <p>Spille videre på barnas initiativ i både lek og organiserte settinger (samlingsstunder, spontane prosjekter osv.).</p>	<p><u>Tiltak</u> Gi rom for barnas tanker og filosofi.</p> <p>Voksne skal være gode rollemodeller for barna i måten de behandler hverandre på.</p> <p>Voksne gir positive tilbakemeldinger når barna gjør noe bra for andre.</p>

Eitillstad

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Barnehagen skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, tradisjoner og levesett.

Barnehagen skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt.

1-2 år	3-4 år	5-6 år
<p><u>Prosessmål</u> Barna skal bli kjent med barnehagens område og nærmiljøet rundt.</p> <p>Barna skal få oppleve at gutter og jenter får like muligheter.</p> <p>Barna skal vite navnet på avdelingen sin.</p> <p>Barna skal få kjennskap til navnet på barn og ansatte på avdelingen sin.</p> <p>Barna skal få delta i ulike arrangementer i nærmiljøet.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Barna skal få erfare at de er en del av barnehagens fellesskap og at deres utsagn blir tatt på alvor.</p> <p>Barna skal få kjennskap til og kunnskap om ulike områder i nærmiljøet.</p> <p>Barna skal få oppleve voksnes holdninger når de ferdes i trafikken.</p>	<p><u>Prosessmål</u> Kjenne til noen av nærmiljøets tilbud som kollektivtransport, butikker og bibliotek.</p> <p>Skolestarterne skal få erfare lengre turer og få kjennskap til i hvilke områder barna bor i og hvilke skoler de skal starte på.</p> <p>Barna skal forholde seg til enkle regler og skilt når vi ferdes i trafikken.</p>
<p><u>Tiltak</u> Bruke alle avdelinger, uteområdet og nærmiljøet til lek og aktivitet.</p> <p>Voksne behandler barna individuelt og rettferdig og tar like mye hensyn til alle.</p> <p>I samlingsstunder snakker vi om avdelingen, og hvilke barn og voksne som hører til der.</p> <p>Voksne holder seg oppdatert på hva som skjer i nærmiljøet og legger til rette for turer.</p> <p>Benytte oss av Trygg Trafikk sin trafikkpakke i samlingsstunder (Naffen).</p>	<p><u>Tiltak</u> Voksne er tilstedeværende og har tid til samtaler, undring og vurdering med barna.</p> <p>Legge opp til turer i ulike områder i nærmiljøet og besøker samme stedet flere ganger.</p> <p>Voksne skal være gode rollemodeller i trafikken ved og ferdes hensynsfullt på turer.</p> <p>Benytte oss av Trygg Trafikk sin trafikkpakke i samlingsstunder (Naffen).</p>	<p><u>Tiltak</u> Voksne orienterer seg om tilbud i nærmiljøet.</p> <p>Skolestarterne har prosjektarbeid om nærmiljøet.</p> <p>Se på bilder av skilt og lære om trafikkregler før turer.</p> <p>Har samtaler og refleksjon i etterkant av turer, og aktiviteter som hjelper barna å kjenne igjen ulike typer skilt (f.eks. trafikkbingo).</p> <p>Benytte oss av Trygg Trafikk sin trafikkpakke i samlingsstunder (Naffen).</p>

